

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia till:
u.gv.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar över betänkandet Ett likvärdigt betygssystem (SOU 2025:18) (U2025/00401)

Statens institutionsstyrelse (SiS) har ombetts att lämna synpunkter på förslagen i betänkandet. Genomgången har skett med de utgångspunkter som SiS har att beakta.

Utredningens generella förslag inte är ändamålsenliga för SiS skolverksamhet och SiS avstyrker därför att de ska omfatta myndigheten. SiS förordar i stället att en kompletterande ordning tas fram för myndighetens skolverksamhet. Skälen för det är följande.

Varje år får ca 1 400 elever sin rätt till utbildning tillgodosedd vid SiS. Skolpliktiga barn erhåller utbildning motsvarande grundskola eller anpassad grundskola och SiS erbjuder samtliga 16 grundskoleämnena. Icke-skolpliktiga barn och ungdomar erbjuds utbildning motsvarande gymnasieskola eller anpassad gymnasieskola. Majoriteten av de icke-skolpliktiga eleverna i SiS skola läser idag inom ramen för introduktionsprogrammet individuellt alternativ (IMA) och SiS gymnasieskolor erbjuder samtliga grundskoleämnena och samtliga gymnasiegemensamma kurser.

SiS skolverksamhet har speciella förutsättningar. Elevernas placeringstid vid myndigheten kan vara alltifrån några veckor till några år och de skrivs in och ut löpande under året. Många av eleverna har haft en problematisk skolgång innan de kommer till SiS, ofta med många skolbyten och hög frånvaro samt outredda inlärningsvärigheter eller funktionsnedsättningar. Placeringen innebär ofta en möjlighet för eleven att för första gången skapa en skolidentitet och förbättra sina förutsättningar för en fortsatt skolgång och det är inte ovanligt att elever tar sina allra första betyg i SiS skola. Det är därför av stor vikt att SiS även fortsatt kan betygssätta elevernas prestationer och att betygen blir rättvisande i förhållande till den enskildes kunskaper.

Statens institutionsstyrelse

Besök Svetsarvägen 10
Adress Box 1062
171 22 Solna

Telefon 010-453 40 00
Fax 010-453 40 50

E-post registrator@stat-inst.se
Internet

Org-nr 202100-4508

Utredningen redogör i *avsnitt 12.3* kort för särskilda utbildningsformer, däribland utbildning vid särskilda ungdomshem. Utredningen lämnar dock inga förslag som avser särskilda utbildningsformer generellt eller utbildning vid särskilda ungdomshem specifikt. Utredningen för vissa resonemang i *avsnitt 21.24.2* bl.a. om att SiS och Kriminalvården kan behöva hitta en lösning för provgenomförande samt att det kan tyckas olikvärdigt om elever i sådan skolverksamhet kan få meritvärden som består av okalibrerade betyg, men att antalet personer som berörs bedöms bli marginellt. SiS anser att utredningens uttalanden vad gäller myndighetens skolverksamhet är något svåra att förstå men kan inte utgå från annat än att utredningens generella förslag är avsedda att omfatta även SiS skolverksamhet.

SiS bedömer att den föreslagna ordningen för meritvärdeskalibrering som lämnas i *kapitel 10 och 11* inte är lämplig i SiS skolverksamhet. Elevunderlaget vid myndighetens skolenheter är begränsat i antal och även så pass skiftande att en kalibrering riskerar att öka snarare än minska likvärdigheten. Även om många av eleverna i SiS skola har haft en problematisk skolgång tidigare i livet så gäller det inte alla och en kalibrering av elevernas meritvärde utifrån skolans genomsnittliga resultat riskerar att medföra negativa konsekvenser för elever med en starkare skolgång. Det föreslagna betygssystemet är vidare tekniskt komplext och består av flera på varandra avhängiga delar. Med tanke på att elever kommer till, och även lämnar SiS, löpande under terminer ser myndigheten en risk att eleverna inte får ett betyg eller får ett lägre meritvärde på grund av tekniska eller praktiska omständigheter utanför elevens egen möjlighet att påverka. Detta riskerar att påverka elevernas motivation mycket negativt. SiS bedömer därför att den föreslagna ordningen med meritvärdeskalibrering inte är lämplig för myndighetens skolverksamhet.

Vissa av SiS skolenheter är små och kan därför komma att omfattas av det föreslagna undantaget från kravet om betygskalibrering som lämnas i *avsnitt 12.5*. Samtliga SiS skolenheter kommer dock inte att omfattas av undantaget. Vid SiS skolenheter kan antalet elever variera över tid vilket då även kan antas påverka undantagets tillämplighet över tid. SiS vill framhäva att det är viktigt att det är förutsebart vilka regler som gäller för myndighetens betygssättning samt att hela myndighetens skolverksamhet omfattas av ett enhetligt och ändamålsenligt regelverk vad gäller betygssättning.

Den föreslagna ordningen för nationella prov i *avsnitt 17.1 14* om att nationella slutprov enbart bör erbjudas vid ett ordinarie provtillfälle och ett omprovstillfälle varje vår är svårförenlig med SiS skolverksamhet. Som framkommit är det en hög genomströmning av elever på SiS skolor och det är inte möjligt att anpassa utskrivningen till provtillfället. Det framstår som oklart hur betygssättningen för en elev som nått målen i ett ämne under sin tid på SiS men som inte är inskriven på SiS skola vid ett provtillfälle ska ske. En befarad effekt är att SiS inte längre kommer att kunna sätta betyg för vissa

elevers skolgång. Om SiS inte kan sätta betyg som motsvarar de kunskaper eleven tillgodogjort sig, kommer det att bli mycket svårt att motivera eleverna till att sköta sin skolgång. Med beaktande av hur viktig skolverksamheten är när det gäller att bryta den negativa utveckling som föranlett placeringen och skapa förutsättningar för en fortsatt skolgång även efter placeringstiden anser SiS att förslaget måste kompletteras med ordning som är anpassat till myndighetens förutsättningar.

Utredningens förslag i *avsnitt 17.1.12* om att skolan ska ansöka om undantag hos Statens skolverk för att en elev ska kunna undantas från att göra nationella prov innebär att SiS löpande skulle behöva ansöka om undantag för ett stort antal elever. SiS anser det kan ifrågasättas om det är en ändamålsenlig ordning. SiS efterfrågar även att frågan om sekretess som aktualiseras om myndigheten ska åläggas lämna in ansökningar till Statens skolverk gällande enskilda individer som är placerade vid myndigheten tas om hand i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Beslut i detta ärende har fattats av ställföreträdande rättschefen Erla Thorisdottir. I den slutliga handläggningen har sektionschefen Karin Soffiantini deltagit. Föredragande har varit juristen Alejandra Vasquez.

Erla Thorisdottir

Underskriftssida

Det här dokumentet har skrivits under elektroniskt av de personer som listas i signaturpanelen.

Underskrifterna uppfyller kraven för avancerad elektronisk underskrift enligt definitionen i eIDAS (EU:s förordning 910/2014).

Notera, om dokumentet skrivs ut på papper, eller 'skrivs ut' till ett nytt PDF-dokument, följer de elektroniska underskrifterna inte med. Endast det elektroniskt underskrivna originaldokumentet kan valideras.